УДК [811.133.1'366.53+811.111'366.53](045)

Паладьєва А. Ф.
orcid.org/0000-0002-8182-679X
доцент,
доцент кафедри теорії та практики іноземних мов
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини
(Умань, Україна) alla-paladieva@ukr.net

ОПОЗИЦІЯ ОДНИНА / МНОЖИНА В СКЛАДІ КАТЕГОРІЇ ЧИСЛА У ФРАНЦУЗЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ

Анотація. *У статті проаналізовано семантико-граматичні характеристики категорії числа іменників у французькій та англійській мовах. Виявлено, що поняття кількості застосовується до іменників, які позначають конкретні об'єкти чи ситуації; мають просторові й часові межі, початок і кінець. Об'єкти, які можна порахувати, називаються злічуваними, або дискретними, у них розрізняють одиничність і множинність. Злічуваність / незлічуваність виражається синтаксично, тобто різними видами артикля; одиничність / множинність частково виражається морфологічними засобами, іноді реалізується за допомогою детермінативів. Установлено, що незлічуваними, або недискретними, є назви речовин; гомогенних сукупностей; властивостей та станів без чітких часових меж. Для вираження кількості в недискретних об'єктів у французькій мові використовується партитивний артикль du, de la, в англійській уживаються some, any. З'ясовано, що в обох мовах є однина й множина. Існують іменники, що вживаються лише у формі або однини, або множини. Тільки форму однини мають іменники-власні назви; речовинні, збірні й абстрактні. Установлено, що в обох мовах існує група іменників з семою множинності, що позначають парні або складені предмети. Іменники, які вживаються тільки в однині, іноді можуть мати форму множини, змінюючи своє значення. У міжмовному плані найбільше збігів у використанні числа проявляють одиничні, речовинні й деякі абстрактні*

іменники; розбіжності найчастіше спостерігаються в іменниках, які називають об'єкти, що складаються з множини окремих одиниць. Виявлено, що найменш стійкими в мовній системі є іменники, що вживаються в множині, та збірні. У перших заміна числа при переході до іншої мови пов'язана лише з формальною характеристикою слова, у других – із способом представлення. Тому збірні іменники часто не мають іншомовних еквівалентів, тоді як іменники, що вживаються в множині, мають еквівалент, але з іншою формою числа. Зроблено висновок, що категорія числа є однією з найбільш складних категорій іменника. У порівнюваних мовах вона виражена опозицією двох значень: континуальність / дискретність, тоді як протиставлення одиничність / множинність представляє частковий випадок у класі злічуваних найменувань.

Ключові слова. *Категорія числа, однина / множина, злічуваність / незлічуваність, одиничність / множинність, дискретність / континуальність.*

Alla Paladieva
https// orcid.org/0000-0002-8182-679X
Associate professor
Associate professorAt the department of Theory and practice of foreign languages
PavloTychyna Uman State Pedagogical University
(Uman, Ukraine) alla-paladieva@ukr.net,

OPPOSITION SINGULAR / PLURAL WITHIN THE CATEGORY OF NUMBERS IN FRENCH AND ENGLISH LANGUAGES

Abstract. *The article analyzes the semantic and grammatical characteristics of the category of the number of nouns in French and English. It was found that the concept of quantity is applied to nouns that denote specific objects or situations; have spatial and temporal boundaries, a beginning and an end. Objects that can be counted are called countable, or discrete, and they have singularity and multiplicity. Countability / uncountability is expressed syntactically, that is, by different types of article; singularity / multiplicity is partially expressed by morphological means, sometimes realized with the help of determinatives. It is established that the names of substances*

are uncountable, or indiscrete; homogeneous populations; properties and states without clear time limits. To express the number of non-discrete objects in French, the partitive article du, de la is used, in English, some, anu are used. It was found that both languages have singular and plural. There are nouns that are used only in the singular or plural form. Only nouns-proper names have the singular form; material, collective and abstract. It has been established that in both languages there is a group of nouns with seven pluralities denoting paired or compound objects. Nouns that are used only in the singular can sometimes have a plural form, changing their meaning. Cross-linguistically, singular, substantive, and some abstract nouns show the greatest number of coincidences in the use of numbers; discrepancies are most often observed in nouns that name objects consisting of a plurality of separate units. It was found that plural and collective nouns are the least stable in the language system. In the former, the replacement of the number when switching to another language is connected only with the formal characteristics of the word, in the latter - with the way of presentation. Therefore, collective nouns often do not have foreign equivalents, while plural nouns have an equivalent, but with a different number form. It was concluded that the number category is one of the most complex noun categories. In the compared languages, it is expressed by the opposition of two meanings: continuity / discreteness, while the opposition singularity / plurality represents a partial case in the class of countable nouns.
Keywords. *Number category, singular / plural, countability / uncountability, singularity / plurality, discreteness / continuity.*

Постановка проблеми. Французька та англійська мови належать до різних мовних груп, кожна з них має окремішні фонетичні й граматичні характеристики, що склалися в результаті соціально-історичного розвитку Франції та Великої Британії. Однак у результаті взаємозв’язків, які відбулися в певні історичні періоди, в обох мовах можна виявити спільні ознаки, що стосуються всіх рівнів мовних систем. Зокрема чимало наукових розвідок спрямовані на вивчення взаємовпливу французької та англійської лексики,

збігів та відмінностей фонетики, граматичних категорій, синтаксису французької та англійської мов, що збагачує напрацювання порівняльного мовознавства. Граматична категорія числа іменників, яка розглядається в нашому дослідженні, вважається універсальною для багатьох мов, проте має в кожній мовній системі специфічні риси, які можна помітити в засобах та формах вираження. Порівняння двох західноєвропейських мов дозволяє виявити специфіку кожної з них, спільні та відмінні риси в семантичній структурі, морфологічному вираженні та синтаксичному функціонуванні категорії числа. Саме такий системний підхід до вивчення граматичної категорії зумовив **актуальність** нашої роботи.

Аналіз останніх джерел і публікацій виявив, що категорію числа у своїх працях висвітлювали Ж. Дамурет, В. Дмитрук, А Загнітко, В. Карабан, Е. Пішон, С. Потапенко, А. Самсонова, Г. Скляніченко, С. Швачко та інші.

Мета статті – розглянути особливості граматичного вираження опозиції однина/множина категорії числа іменників у французькій та англійській мовах.

Виклад основного матеріалу. Граматична категорія числа вказує на «одиничність чи множинність предметів» і реалізується в певних граматичних формах (Ганич, 1985: 335). Зазвичай кількісна співвіднесеність виражається у формах однини й множини, однак однією з проблем категорії числа є те, що поняття обчислюваності застосовується не до всіх іменників, а тільки до тих, які позначають: 1) конкретні об’єкти й мають просторові й часові межі (*a day, un jour / a table, la table*) чи початок і кінець (*a snowstorm / la tempête de neige, a jump / le saut*); 2) конкретні ситуації (*acts / les actes*) (Самсонова, 2006), (Скляніченко, 2015).

Такі об’єкти, які можна порахувати, називаються злічуваними, або дискретними. Незлічуваними, або недискретними, є назви речовин (*dust, la poussière, wood, la lignine*); назви гомогенних сукупностей об’єктів (*la jeunesse, furniture, les meubles*); назви властивостей та станів без чітких часових меж (*whiteness, la blancheur, boldness, le courage*) (Карабан, 2004), (Самсонова. 2006).

Недискретні об’єкти не поділяються на елементи, але можуть членуватися на порції або частини. Якщо дискретних одиниць кілька, то можливе використання множини, у недискретних одиницях вживаються тільки форма однини й партитивний артикль у французькій мові (Самсонова, 2006). Тільки дискретні об’єкти характеризуються в кількісному плані. Вираження кількості в недискретних об’єктів у порівнюваних мовах репрезентується по-різному: у французькій використовується партитивний артикль *du, de la,* в англійській уживаються такі слова, як *some, any* (Потапенко, 2003), (Самсонова, 2006).

Грамема множини, на думку С. Потапенка, має різноманітний спектр вторинних значень. Основні з них, крім збірного множини, є такі: 1) родове множини з тим самим значенням, що й родове однини: *les autruches disparaissent; the ostriches die;* 2) видове множини, що представляє різні види об’єкта, можливий при назвах речовин та властивостей: *les vins, les tristesses; the wines*; 3) емфатичне множини зі значенням значної кількості: *sands; les sables*; 4) асоціативне множини: *les années trente; in the olden days*; 5) неозначене множини, яке не має кількісної характеристики: *les hôtes, visitors* (Потапенко, 2003).

Категорія числа є семантичною для іменників на позначення слів, які можна порахувати: форми числа виражають дискретність і континуальність (Дмитрук, 1998). У незлічуваних іменників форма числа є асемантичною, тому що вони зазвичай мають форму однини: *la balance, le bois: «A six heures, le corps du père Goriot fut descendu dans sa fosse, autour de laquelle étaient les gens de ses filles, qui disparurent avec le clergé aussitôt que fut dite la courte prière due au bonhomme pour* ***l’argent*** *de l’étudiant»* (Balzac, 2001: 366). Але в деяких випадках набувають форми множини, такі іменники належать до розряду Pluralia Tantum: *la gent – les gens.*

Форма однини вважається немаркованою, вона використовується частіше, ніж форма множини у функції нейтралізації, а також репрезентується

незлічуваними іменниками, тому субкатегорія множини позначає множинність, тоді як однина виявляє «байдужість до числа».

Тільки в злічуваних об'єктах можуть розрізнятися одиничність і множинність (Загнітко, 1996: 336). Злічуваність / незлічуваність виражаються синтаксичними засобами, тобто різними видами артикля, одиничність / множинність частково виражаються морфологічними засобами, але в деяких випадках реалізуються за допомогою детермінативів. Артиклі виражають одночасно значення детермінації, злічуваності та числа, що є специфікою французької мови (Самсонова, 2006).

Якщо опозиція одиничне / множинне число охоплює розряд злічуваних іменників, то опозиція дискретність / континуальність застосовується до іменників усіх розрядів числа. На думку Ж. Дамурета й Е. Пішона, специфікою категорії числа у французькій мові є гнучкість граматичної системи, яка має мовні засоби для представлення субстанції: 1) у вигляді дискретних блоків, які можна порахувати (*nombre*); 2) у вигляді континуальної маси, речовини, яку не можна поділити на частини (*masse*) (Damorette, 1970).

Якщо розглядати артиклі у французькій мові за ознакою, запропонованою цими лінгвістами, – континуальність (для визначення змісту однини) / дискретність (для визначення змісту множини), то їх можна поділити на дві групи: *le, la, un, une, du, de la / les, des.* Опозиція дискретність / континуальність містить два інші протиставлення – кількісна визначеність / невизначеність. Визначеність надає іменнику здатність представляти предмет у кількості або обсязі, що піддаються обчисленню або виміру. Основна роль у виявленні цієї відмінності належить артиклю, який може надавати іменнику будь-якої семантичної групи той чи той відтінок кількісної визначеності / невизначеності. Ці значення виражені опозицією артиклів *un, une, le, la, les* і *du, de la, des* (Самсонова, 2006).

Дискретність – це поняття, аналогічне до «переривання». Дискретність може бути зовнішньою та внутрішньою (Загнітко, 1996: 206). Якщо йдеться про низку різних предметів одного класу, це зовнішня дискретність, якщо йдеться

про парні предмети («окуляри», «сані») або складні процеси («перемовини»), то це внутрішня дискретність (Безпояско, 1993: 80–81). Дискретність характеризує як кілька предметів, так і один предмет, що складається з кількох частин. Основною перевагою значення множини з позицій дискретності є те, що вона дозволяє охопити всі іменники, а не тільки деякі з підкласів. До злічуваних найменувань застосовується кількісна дискретність, а до більшої частини іменників Pluralia Tantum застосовується поняття просторової дискретності. Якісна дискретність охоплює абстрактні та більшість речовинних іменників.

Іменники у формі однини не завжди позначають тільки один предмет, тому доречним трактуванням однини є неперервність, тобто континуальність, яка відноситься не лише до іменників, що мають форму однини й позначають тільки один предмет, але й до іменників, що не виражають одиничності. Наприклад, іменник *la foule, a crowd* у французькій та англійській мовах має форму однини, але лексично виражає сукупність кількох предметів, тобто множинність, яка сприймається як континуальність.

У плані протиставлення значень дискретність / континуальність особливий інтерес представляє іменник *meuble // furniture*, який має форму однини, але не виражає одиничності. Лексично іменник представляє сукупність декількох предметів, тобто множинність, але оскільки оформлений одниною, множинність сприймається як один предмет, тобто йдеться про значення континуальності. Абстрактний іменник *imagination // imagination* також виражає неперервність і має значення континуальності.

Крім основної опозиції категорії числа «дискретність / континуальність», існують також додаткові опозиції, які утворюють потенційні семи: «цілісність / розчленування», «однократність / неоднократність» (Загнітко, 1996: 335). При розгляді першої опозиції ватро враховувати, що одиничність пов’язана з цілісністю, а множинність – з дискретністю. Множину презентує множинність як однорідних, так і різнорідних предметів, але точне значення можна зрозуміти із ситуації. Якщо якість конкретних іменників не береться до уваги,

то використовується проста множинність: **«Les pensionnaires,** internes et extremes, arrivèrent les uns après les autres, se souhaitant mutuellement le bonjour, et se disant de ces riens qui constituent, chez **certaines classes** parisiennes, un esprit drôlatique dans lequel la bêtise entre comme élément principal, et dont le mérite consiste particulièrement dans le geste ou la pronunciation» (Balzac, 2001: 79).

При розгляді протиставлення однократність / неоднократність ураховується, що множина іменників може позначати не одночасність, а множинність у часі, змінність, неоднократність. Наприклад, у фразі *Il a lu deux livres* зрозуміло, що дії відбувалися послідовно: «*Il avait eu honte d'elle et de lui,* ***cinq ans*** *plus tard»* (Sagan, 1994: 41).

Актуалізуючись у певних умовах, потенційні значення формують такі нюанси, як цілісність, збірність, виражена одниною, і плюралізація, виражена дискретністю, диверсифікація, ітеративність, інтенсивність, яка передається множиною (Загнітко, 1996: 335). Відповідно в злічуваних іменниках можна виділити три функції: нейтралізації, асемантичну й дистинктивну (Швачко, 2007). Нейтралізація характерна для таких значень іменників: 1) при вираженні узагальненого значення в прислів'ях використовується форма однини: *L'homme est mortel; La nuit porte conseil;* 2) коли кількісна характеристика не важлива: «*Encore que Mathieu se méfiât des hommes débonnaires, comme des idéalistes, comme des absolutistes, comme des fanatiques, comme des empiriques*» (Sagan, 1994: 188); 3) форма множини може замінюватися формою однини в дистрибутивному значенні: «*Ils sont entrés dans la fôret et ont admiré l'arbre».*

Множина злічуваних іменників набуває збірного значення в назвах націй або професій, а також у назвах тварин, плодів, рослин: *des fraises – une fraise, des perles – une perle, des meubles – un meuble.*

Деякі іменники, які позначають предмети, що складаються з парних частин, мають форму множини, виконують асемантичну функцію та відносяться до Pluralia Tantum: *les dames* («шашки»), *les échecs* («шахи»), *les*

pourparlers («перемовини»). Але коли ці слова мають різне значення в однині й множині, вони виконують дистинктивну й розрізнювальну функцію: *des fers* / *un fer* – «кайдани» / «підкова», «праска»; *des lunettes / une lunette* – «окуляри» / «підзорна труба».

Незлічувані іменники теж виконують певні функції: у множині їхнє значення не змінюється, але має стилістичний відтінок або значення слова змінюється, указуючи на злічуваний об'єкт (Швачко, 2007). Це речовинні, одиничні, абстрактні іменники, власні назви. Коли форма множини приєднується до незлічуваного іменника, то він стає злічуваний, дискретний. Така дискретність може мати просторовий, часовий, якісний і кількісний характер (Дмитрук, 1998). Якщо речовинні іменники вживаються в множині, це вказує на подрібнення, порційність: *deux thés, quatre vins blancs.*

Порівняння категорії числа в англійській і французькій мовах виявило, що в обох мовах є однина й множина. Але не всім англійським іменникам характерне протиставлення форм однини і множини. Англійські іменники в плані змісту розрізнюють обидва числа, але синтаксично, у формах узгоджуваних означень число не виражене. Деякі іменники не мають протиставлення за категорією числа й уживаються лише у формі або однини, або множини. Іменники, які вживаються тільки в однині, означають: 1) предмети, які існують в однині (*soleil, lune, univers*): *«**The Jupiter** drawing room, where the tradesmen used to meet, was papered in blue, and embellished with a large represantation of Leda and swan»* (Mauppassant, 1997: 48); 2) власні назви (*Paris, la Seine)*: *«La comtesse **Anastasie de Restaud,** grande et bien faite, passait pour avoir l'une des plus jolies tailles de **Paris**»* (Balzac, 2001: 60); 3) матеріали (*eau, neige*): «*De **l'eau** fraiche. Un peu **d'eau** fraiche, simplement. Ah!»* (Guide, 2001: 22); 4) збірні назви: *gibier, feuillage // leafage, foliage*; 5) абстрактні назви: *patience, fierté, froid // admiration, imafination*: *«Les termes de **sensualité**, de **paganisme,** de **présent,** de **plaisir** de vivre, de **bonheur,** aussi bien que de*

***masochisme**, de **perversion, d'héroisme** et de **narcissisme,** lui paraissaient autant de mots parfaitement secs et confus réinventés par **l'homme** pour s'expliquer ses zigzags – dus aussi bien a un déjeuner un peu trop copieux qu'a un veritable **chagrin d'amour**»* (Sagan, 1994: 6).

Іменники, які вживаються тільки в однині, іноді можуть мати форму множини, змінюючи своє значення. У міжмовному плані найбільше збігів у використанні числа проявляють одиничні, речовинні й такі абстрактні іменники, уживання однини яких пов'язане з незлічуваністю самого об'єкта. Що ж до розбіжностей у використанні форм числа, то найчастіше вони спостерігаються в іменниках, які називають об'єкти, що складаються з множини окремих одиниць. Найчастіше це назви плодів, ягід, предметів торгівлі: *pomme(s) de terre, meuble(s)*; найменування речовин і предметів, що вживаються тільки в однині: *l'encre – ink, traîneau – sledge.*

Таким чином, при порівнянні виявлено, що найменш стійкими в мовній системі є слова, що вживаються в множині, і збірні іменники. У перших заміна числа при переході до іншої мови пов'язана лише з формальною характеристикою слова, у других – із самим способом представлення предмета, об'єкта. Тому збірні іменники часто не мають лексичних еквівалентів в іншій мові, тоді як іменники, що вживаються в множині, мають еквівалент, але з іншою формою числа.

У плані вираження категоріального значення число в англійській та французькій мовах представлене семою одиничності, яка у французькій мові виражається лише нульовою морфемою – *une table, une lampe, une maison.* Категорія множини представлена семою множинності за допомогою морфеми числа *-s*. Іноді у французькому усному мовленні множина не виражається: «*Leur maison se trouve dans le parc. Leurs maisons se trouvent dans le parc*». В англійській мові множина виражається і в усному, і в писемному мовленні: «*We talked a few minutes that way, not saying anything, and yet it was nice and friendly»* (Cain, 1989: 20).

В англійській та французькій мовах існує група іменників з семою множинності – це іменники, що позначають парні або складені предмети: *scissors – les ciseaux, eye glasses – les lunettes*. Подібні іменники збігаються, оскільки в обох мовах вони виражені семою одиничності: *rake – râteau, swing – balançoire, cream – crème, perfume – parfum.*

Отже, в англійській і французькій мовах поняття кількості застосовується до іменників, що позначають конкретні об'єкти, які мають просторові й часові межі, початок і кінець, конкретні ситуації. Об'єкти, які можна порахувати, бувають злічуваними, або дискретними. Незлічуваними, або недискретними, є назви речовин, гомогенних сукупностей об'єктів, назви властивостей і станів, які не мають чітких часових меж. Категорія числа є однією з найбільш складних категорій іменника. У порівнюваних мовах вона виражена опозицією двох значень: континуальність / дискретність, тоді як протиставлення одиничність / множинність представляє частковий випадок у класі злічуваних найменувань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови : навч. посіб. Київ, 1993. 335 с.

2. Ганич Д. І., Олійник І. С. Словник лінгвістичних термінів. Київ : Вища школа, 1985. 360 с.

3. Дмитрук В. І. Квантитативні слова в сучасній українській мові : автореф. дис. … канд. філол. наук : 10.02.01. Кіровоград, 1998. 17 с.

4. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови: Морфологія. Донецьк, 1996. 435 с.

5. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.

6. Потапенко С. І. Композиційна функція квантифікативних одиниць у текстах британських газет. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. Харків, 2003. № 609. С. 110–114.

7. Самсонова А. З. Посібник з граматики французької мови : навч. посіб. Київ : Кондор, 2006. 160 с.

8. Скляніченко Г. Іменники pluralia tantum в англійській та українській мовах. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки (Мовознавство).* Кіровоград, 2015. Вип. 136. С. 306–311. URL: https://core.ac.uk/download/pdf/83099651.pdf (дата звернення: 29.01.2024).

9. Швачко С. О., Баранова С. В., Кобякова І. К., Медвідь О. М., Чернюк Н. І. Засоби квантифікації: лінгвокогнітивні аспекти : монографія / за заг. ред. проф. С. О. Швачко. Суми : Вид-во СумДУ, 2007. 203 с.

10. Balzac H. Le père Goriot. Paris : Folio classique, 2001. 436 p.

11. Cain J. The root of his evil. United States : Black Lizard Books, 1989. 192 p.

12. Damorette J., Pichon Ed. Des mots à la pensée: essai de grammaire de la langue française. V. 2. Paris : D'Artrey, 1970. P. 232–239.

13. Guide A. Les caves de Vatican. Paris : Folio classique, 2001. 536 p.

14. Mauppassant G. The best short stories. Great Britain : Wordsworth Classics, 1997. 237 p.

15. Sagan F. Un chagrin de passage. Paris : Pocket, 1994. 220 p.

REFERENCES

1. Bezpoiasko, O.K., Horodenska, K.H. & Rusanivskyi, V.M. (1993). *Hramatyka ukrainskoi movy [Grammar of the Ukrainian language]*. Kyiv [in Ukrainian].

2. Hanych, D.I. & Oliinyk, I.S. (1985). *Slovnyk linhvistychnykh terminiv [Dictionary of linguistic terms]*. Kyiv: Vyshcha shkola [in Ukrainian].

3. Dmytruk, V.I. (1998). Kvantytatyvni slova v suchasnii ukrainskii movi [Quantitative words in the modern Ukrainian language]. *Extended abstract of candidate's thesis.* Kirovohrad [in Ukrainian].

4. Zahnitko, A.P. (1996). *Teoretychna hramatyka ukrainskoi movy: Morfolohiia [Theoretical grammar of the Ukrainian language: Morphology]*. Donetsk [in Ukrainian].

5. Karaban, V.I. (2004). *Pereklad anhliiskoi naukovoi i tekhnichnoi literatury. Hramatychni trudnoshchi, leksychni, terminolohichni ta zhanrovo-stylistychni problemy [Translation of English scientific and technical literature. Grammatical difficulties, lexical, terminological and genre-stylistic issues]*. Vinnytsia: Nova knyha [in Ukrainian].

6. Potapenko, S.I. (2003). Kompozytsiina funktsiia kvantyfikatyvnykh odynyts u tekstakh brytanskykh hazet [The compositional function of quantitative units in the texts of British newspapers]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu im. V. N. Karazina – Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University*, 609, 110–114 [in Ukrainian].

7. Samsonova, A.Z. (2006). *Posibnyk z hramatyky frantsuzkoi movy [French grammar textbook]*. Kyiv: Kondor [in Ukrainian].

8. Sklianichenko, H. (2015). Imennyky pluralia tantum v anhliiskii ta ukrainskii movakh [Pluralia tantum nouns in English and Ukrainian languages]. *Naukovi zapysky. Series: Filolohichni nauky (Movoznavstvo) – Scientific notes. Series: Philological sciences (Linguistics)*, 136, 306–311. Retrieved from: https://core.ac.uk/download/pdf/83099651.pdf [in Ukrainian].

9. Shvachko, S.O., Baranova, S.V., Kobiakova, I.K., Medvid, O.M. & Cherniuk, N.I. (2007). Zasoby kvantyfikatsii: linhvokohnityvni aspekty [Quantification means: linguocognitive aspects]. Sumy: Vyd-vo SumDU [in Ukrainian].

10. Balzac, H. (2001). *Le père Goriot [Father Goriot]*. Paris: Folio classique [in French].

11. Cain, J. (1989). *The root of his evil.* United States: Black Lizard Books [in English].

12. Damorette, J. & Pichon, Ed. (1970). *Des mots à la pensée: essai de grammaire de la langue française [From words to thought: grammar essay on the*

French language], 2. Paris: D'Artrey [in French].

13. Guide, A. (2001). *Les caves de Vatican [The Vatican caves]*. Paris: Folio classique [in French].

14. Mauppassant, G. (1997). *The best short stories*. Great Britain: Wordsworth Classics [in English].

15. Sagan, F. (1994). *Un chagrin de passage [A Fleeting Sorrow]*. Paris: Pocket [in French].